

**OSNOVNE ŠOLE
LIVADE IZOLA**

VZGOJNI NAČRT
(dopolnitve september 2016)

Izola, maj 2009

Ravnateljica
Maja Cetin

Vzgojni načrt je del Letnega delovnega načrta šole. Vzgojni načrt šole temelji na ciljih osnovne šole. Oblikovan je na osnovi vizije in poslanstva šole. Oblikujejo ga strokovni delavci šole v sodelovanju s starši in učenci.

Z vzgojnim načrtom šola določi:

I. TEMELJNE VREDNOTE IN VZGOJNA NAČELA

- upoštevanje potreb in interesov učencev;
- upoštevanje posebnosti širšega okolja.

II. VZAJEMNOSODELOVALNI ODNOS S STARŠI

- njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta, s katerimi šola razvija varno in spodbudno okolje.

III. VZGOJNE DEJAVNOSTI:

- proaktivne in preventivne dejavnosti;
- svetovanje in usmerjanje (samopresoja).

IV. VZGOJNE POSTOPKE:

- poravnava škode – restitucija;
- pomoč tretje osebe – mediacija;
- pohvale, priznanja, nagrade.

V. VZGOJNE UKREPE:

- ukinitvev nekaterih pravic;
- povečan nadzor nad učencem v času, ko je v šoli, a ne pri pouku;
- odstranitev učenca od pouka;
- začasen odvzem naprave ali predmeta, s katerim učenec ogroža varnost ali onemogoča izvedbo pouka.

VI. VZGOJNE OPOMINE – ADMINISTRATIVNE SANKCIJE

- opomini, ki jih s pravilnikom predpiše minister.

I. TEMELJNE VREDNOTE IN VZGOJNA NAČELA

Temeljne vrednote in vzgojna načela bomo povzeli v skladu s konceptom vizije naše šole.

VREDNOTE se bodo nanašale na:

– **ODGOVORNOST**, ki jo izkazujejo **učenci** s svojo vztrajnostjo in potrpežljivostjo ter z izpolnjevanjem svojih dolžnosti in upoštevanjem pravil šolskega reda; **učitelji**, ki jo izkazujejo s svojo strokovnostjo, ustvarjalnostjo, pravičnostjo, omogočanjem zdravega okolja, doslednostjo in spoštljivostjo ter **starši**, ki jo izkazujejo s svojo skrbnostjo, sodelovanjem s šolo, vzpodbujanjem otroka in spremljanjem njegovega razvoja.

– **SPOŠTOVANJE**, ki je pogoj za uspešnost pri doseganju naših ciljev, zato se medsebojno poslušamo, smo strpni drug do drugega, priznavamo in sprejemamo drugačnost, se medsebojno vzpodbujamo in skupaj iščemo rešitve.

– **ZNANJE**, ki nam odpira pot od enega do drugega, kar nam omogoča, da skupaj razvijamo ustvarjalnost, vedoželjnost, uspešnost, aktivnost in uporabnost znanja.

VZGOJNA NAČELA

Vzgoja temelji na naslednjih načelih:

- načelo spoštovanja učencev in vzajemnega spoštovanja;
- načelo omogočanja aktivnega sodelovanja učencev;
- načelo proaktivnega oziroma preventivnega delovanja,
- načelo sodelovanja s starši in usklajenosti pristopa šole in staršev;
- načelo združevanja pravic, odgovornosti in pravil;
- načelo vzpodbujanja samonadzora in samodiscipline;
- načelo strokovne avtonomije, usklajenosti vzgojnih dejavnikov in doslednosti;
- načelo osebnega zgleda.

Načini doseganja in uresničevanja ciljev

Za doseganje in uresničevanje ciljev osnovnošolskega izobraževanja bomo v šoli:

- zagotavljali kvalitetno vzgojno-izobraževalno delo za vse učence in pogoje za delo, ki bo omogočalo osebni razvoj učencev v skladu z njihovimi sposobnostmi in interesi, vključno z razvojem njihove pozitivne samopodobe za nadaljnjo izobraževalno in poklicno pot s poudarkom na usposobljenosti za vseživljenjsko učenje;
- navajali na procese samovrednotenja, samokontrole in sprejemanja odgovornosti, vzpodbujanje zavedanja svobode in omejitev v izbiranju vedenja;
- dajali poudarek na celostni razvoj otroka skozi povečano telesno aktivnost in spodbujali različne vrste nadarjenosti pri posameznikih;
- spodbujali otrokovo samostojnost in kritično presojanje pridobljenih informacij;
- vzgajali za spoštovanje in sodelovanje, medsebojno strpnost ter za spoštovanje človekovih pravic.

Razvijali bomo varno in spodbudno okolje za doseganje ciljev tako, da bomo:

- vzpodbujali prijetno sproščeno in delovno razredno klimo, ki temelji na pozitivnih medsebojnih odnosih;
- razvijali sodelovalni odnos: delavci šole – starši – učenci;
- strokovno podpirali učitelje za delo s posebnimi in vedenjsko problematičnimi učenci;
- pravila šolskega reda oblikovali vsi in se jih dosledno držali (kdor se jih ne drži, mora zanj veljati ustrezen ukrep);
- skrbeli za urejenost notranjih in zunanjih šolskih prostorov.

Doseganja in uresničevanja vrednote

Vrednote so smerokazi – z njihovo pomočjo vemo, kam naj »potujemo«. Iz njih izvirajo prepričanja in stališča, zavzetost in dolgoročni cilji. Zato je izbor vrednot bistven sestavni del vzgojnega načrta.

Razvijali bomo:

- **univerzalne vrednote:** enakopravnost, pravičnost, človeško dostojanstvo, nediskriminacija, odgovornost, medsebojna odvisnost, solidarnost, učenje človekovih pravic ipd.;
- **nacionalne vrednote:** negovanje maternega jezika vsakega posameznika, biti odgovoren državljan, poznavanje slovenske kulture in zgodovine, spoštovanje kulturne dediščine ipd.;
- **šolske vrednote:** učiti se, da bi znali živeti v skupnosti in drug z drugim izpostavlja humani razvoj, sprejemanje povezanosti in soodvisnosti, sodelovanje, preseganje individualizma, egoizma, narcizma, zaprtosti v osebne, družinske in narodne meje, zorenje v skupnosti in za skupnost, za osebno in planetarno celovitost, spoznavanja samega sebe in širjenje svojih zmožnosti, ustvarjalnosti, svobode in identitete, sprejemanje sebe in skrb zase tako, da bi živeli v ravnotežju, vedrini, miru in bi uspešno reševali svoje probleme;
- **lokalne vrednote:** ohranjanje narave dediščine (ribištvo, čiščenje okolja, skrb za šolski vrt, rože, živali pozimi ...).

II. VZAJEMNOSODELOVALNI ODNOS S STARŠI

Delavci šole, učenci in starši oziroma skrbniki razvijajo vzajemnosodelovalni odnos na vzgojnem področju. Vzajemno sodelujejo pri oblikovanju življenja in dela šole, različnih vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, oblikovanju vzgojnega koncepta šole, oblikovanju akcij za izvajanje preventivnih vzgojnih dejavnosti, svetovanju in usmerjanju, povrnitvah škod (npr.: restitucija).

Starši se na pobudo strokovnega delavca vključujejo:

- v reševanje problemov, ki jih imajo njihovi otroci ali skupina otrok,
- v primeru, kadar njihovi otroci ali skupina kršijo pravila šole – kodeks ravnanja.

V reševanje problemov se lahko vključujejo zunanje institucije: centri za socialno delo, svetovalni centri in ostale pristojne institucije.

Zato bomo poleg običajnih oblik (roditeljski sestanki, govorilne ure) sodelovanja:

- spodbujali medsebojno komunikacijo staršev,
- se skupaj z njimi odločali o prioritetnih nalogah,
- jih sproti obveščali o osebnem razvoju njihovega otroka.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da je potreben daljši in poglobljen razgovor o otrokovem vedenju ali težavah v šoli, starše povabimo na razgovor v šolo. Na razgovor lahko povabimo tudi drugega strokovnega delavca šole. V primerih, ko šola ne more zagotoviti sodelovanja staršev ali oceni, da gre pri posameznih otrocih za zanemarjanje, bomo poiskali pomoč in tudi sodelovali z drugimi institucijami psihosocialne pomoči.

Starše bomo obveščali o dogodkih, ki zadevajo njihovega otroka:

- ustno,
- po telefonu ali
- pisno.

Po telefonu bomo starše obvestili o dogodkih, ki zadevajo:

- slabo počutje, bolezen ali poškodbo njihovega otroka,
- materialno škodo,
- težje kršitve šolskega reda, ki posredno ali neposredno zadevajo njihovega otroka.

Oblike sodelovanja:

- iskanje skupnih rešitev s starši,
- šola za starše,
- delavnice za starše (zunanji strokovnjaki),
- predavanja,
- razgovori.

III. VZGOJNE DEJAVNOSTI

1. PROAKTIVNE IN PREVENTIVNE DEJAVNOSTI

Za varno in spodbudno okolje in za doseganje ciljev bomo v šoli uvajali proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti, s katerimi šola razvija varno in spodbudno okolje za doseganje ciljev iz 2. člena Zakona o osnovni šoli in potrebe po:

- varnosti,
- sprejetosti, pripadnosti in vključenosti,
- individualnosti, uspešnosti in potrjevanju,
- svobodi, izbiri, ustvarjalnosti,
- gibanju in sprostitvi.

Šola bo delo in življenje organizirala tako, da:

- se bodo učenci v šoli počutili varno,
- bodo pri šolskem delu zavzeti in ustvarjalni ter
- bodo prevzemali odgovornost za svoje vedenje in sprejemali omejitve, ki jih postavlja življenje v skupnosti.

Posebno pozornost bomo namenili:

- oblikovanju dobrih medosebnih odnosov – delavnice z zunanjimi sodelavci na razrednih urah;
- ozaveščanju učencev o njihovih dolžnostih in pravicah;
- iskanju vzrokov za otrokove motnje ob pomoči strokovnjakov in odpravljanju le-teh v prvih letih šolanja;
- učenju tehnik za izboljšanje učinkovitosti učenja;
- oblikovanju oddelčnih in šolskih dogovorov o temeljnih vrednotah skupnega življenja in načinih ravnanja – pravila šole in oddelka;
- skrbi za zdravje (prehrana, gibanje)

Tematsko usmerjene vzgojne dejavnosti šole bodo organizirane v okvirih ur oddelčne skupnosti, dni dejavnosti, v času podaljšanega bivanja, interesnih dejavnosti ali kot posebni šolski projekti.

Stalne oblike, ki jih bomo uveljavljali:

- pogovor,
- delavnice,
- spremljanje dinamike vsakega razreda od začetka šolanja,
- mediacija.

Vzpostavljali bomo pogoje za navajanje na procese samovrednotenja, samokontrole in sprejemanje odgovornosti.

Vzgojno delovanje obsega tudi posledice kršitev pravil šole. Uporablja se, kadar učenci niso pripravljeni sodelovati pri reševanju problemov in so bile predhodno izvedene vse druge vzgojne dejavnosti. Učencem pomagajo spoznavati njihove obveznosti do drugih ljudi in pomen pravil v družbeni skupnosti.

2. SVETOVANJE IN USMERJANJE

Svetovanje in usmerjanje bo namenjeno učencem pri reševanju njihovih lastnih problemov, ki so povezani z razvojem učenca, šolskim delom, z odnosi z vrstniki in odraslimi, z razvijanjem samopodobe in prevzemanjem odgovornosti.

Usmerjanje in svetovanje bo potekalo:

- v času šolskih obveznosti (ure oddelčne skupnosti) ali
- v času izven pouka (pogovorne ure učiteljev, šolska svetovalna služba).

Svetovanje in usmerjanje bo potekalo v obliki pogovora med delavci šole in učenci, ki zadeva:

- šibkosti ali težave v otrokovem šolskem delovanju,
- odnose z vrstniki in
- enkratne ali občasne kršitve pravil šolskega reda.

Posredno bo svetovanje namenjeno tudi njihovim staršem.

O vsebini in ciljih svetovanja in usmerjanja za posameznega otroka se bodo dogovorili učitelji na oddelčnem učiteljskem zboru s čimer bodo seznanjeni starši obravnavanega učenca.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da otrok potrebuje dlje časa trajajoče spremljanje, usmerjanje in svetovanje v okviru šole, se s starši dogovori za čas, v katerem bo ta proces potekal.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri učencu pojavljajo težave in oblike vedenja, ki jih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, bomo staršem predlagali psihosocialno pomoč v zunanjih ustanovah.

Cilji svetovanja in usmerjanja učencev so:

- da se naučijo prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj;
- da razvijejo realno in pozitivno samopodobo in samospoštovanje;
- da se naučijo ustrezno presojati svoje vedenje in znanje;
- da učinkovito organizirajo svoje delo;
- da se naučijo učiti se;
- da oblikujejo lastne cilje in strategije za uresničevanje le-teh.

3. VZPODBUJANJE SAMOVREDNOTENJA ALI SAMOPRESOJE

Za večji samonadzor bomo učencem posredovali čim več in čim pogosteje ustrezna povratna sporočila, s katerimi jih bomo seznanili, kaj dela prav in kaj narobe, in jim s tem pomagali ustvariti sistem samostojnih odločitev, s katerimi bodo učinkovito usmerjali svoje vedenje.

IV. VZGOJNI POSTOPKI

1. RESTITUCIJA – poravnava škode

Restitucija je oblika vzgojnega ukrepanja, ki omogoča učencu, ki je s svojim ravnanjem povzročil materialno ali moralno škodo drugemu, skupini ali šoli, da to popravi. Učenec se v postopku restitucije sooči s posledicami svojega ravnanja, sprejme odgovornost za takšno ravnanje in poišče načine, s katerimi svojo napako popravi oziroma se z oškodovancem dogovori za načine poravnave. V nasprotju s kaznovanjem poudarja pozitivno reševanje problemov.

Temeljna načela restitucije:

- Poravnava je smiselno povezana s povzročeno psihološko, socialno ali materialno škodo.
- Zahteva odločitev in napor tistega, ki je škodo povzročil.
- Oškodovanec obliko poravnave sprejme kot primerno nadomestilo povzročene škode.
- Spodbuja pozitivno vedenje, ne obrambnih vedenj kot kritika in kazen, ter poudarja vrednote.
- Ni kaznovalca, pač pa učenec ustvarjalno rešuje problem.

Ukrepi v postopku restitucije

V postopku restitucije ukrepi niso vnaprej določeni, potrebno jih je smiselno povezati s povzročeno:

- psihološko,
- socialno ali
- materialno škodo.

Povzročitelj škode se mora sam potruditi, da poišče rešitev, ki jo oškodovanec sprejme kot primerno nadomestilo povzročene škode.

Strokovni delavci predvsem spodbujajo, usmerjajo in spremljajo proces restitucije. Ta je končan, ko oškodovanec potrdi, da je zadovoljen s poravnavo, in ko povzročitelj tako na čustvenem kot miselnem nivoju sprejme svoje ravnanje kot nekaj, kar je dolžan storiti, če prej z nepremišljenim ravnanjem povzroči kakršnokoli škodo.

2. MEDIACIJA

Mediacija je eden od načinov reševanja konfliktov, kjer se osebe, ki so v sporu, ob pomoči tretje osebe (mediatorja) pogovorijo ter ugotovijo, kje so točke njihovega spora, si izmenjajo stališča, izrazijo svoja mnenja, ideje, težave ter poskušajo najti rešitev, ki bo ustrezala obema. Za mediacijski proces se učenci odločijo sami ali na predlog učitelja ter se ga udeležijo prostovoljno.

Vrstniško mediacijo izvajajo usposobljeni strokovni delavci šole – šolski mediatorji ter usposobljeni učenci – vrstniški mediatorji

Splošni cilji mediacije:

- nenasilno reševanje konfliktov,
- zmanjšanje psihičnega in fizičnega nasilja,
- prevzemanje odgovornosti za svoje vedenje, čustva, ravnanje,
- zmanjšanje kazni, disciplinskih ukrepov,
- povečanje sposobnosti poslušanja, kritičnega razmišljanja in reševanja problemov – boljša klima za učenje.

Z uvajanjem mediacije v šolo bomo s predavanji in delavnicami mlade izobrazili in naučili razumevanja, obvladovanja ter mirnega in konstruktivnega reševanja konfliktnih situacij ter jih usposobili za samostojno vodenje mediacijskega procesa pri reševanju konfliktov med vrstniki

3. POHVALE, PRIZNANJA in NAGRADE

Pohvale so lahko ustne ali pisne.

Kadar se učenec/ka ali več učencev izkaže s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti, so lahko ustno pohvaljeni.

Pisne pohvale se podeljujejo za:

- posebej prizadevno in učinkovito delo v oddelčni skupnosti ali šolski skupnosti,
- uspešno zastopanje šole na različnih tekmovanjih,
- opazen napredek na vedenjskem ali učnem področju,
- posebno izstopanje v oddelku (npr. medsebojna pomoč sošolcu ...) – na pobudo učencev oddelka.

Priznanja se podeljujejo za:

- pomembne dosežke na tekmovanjih, kjer je učenec zastopal šolo,
- za 9-letno uspešno sodelovanje pri bralni znački,
- večletno prizadevno delo v oddelčni skupnosti, šolski skupnosti in šolskem parlamentu.

Nagrade se podeljujejo učencem v obliki:

- knjižnih nagrad,
- vstopnic za kulturne predstave, obiska razstav,
- izletov.

Nagrado lahko dobi posameznik, skupina učencev ali oddelčna skupnost.

V. VZGOJNI UKREPI

Vzgojni ukrepi so posledica kršitev šolskega reda in šolskih pravil. So strokovne odločitve, da se ukrep izvede. Odločitev je lahko individualna (učitelj) ali skupinska (oddelčni ali učiteljski zbor).

Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanjem možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja. Pri tem sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole, ki skupaj oblikujejo predloge za rešitev.

Vzgojni ukrepi se uporabijo pri ponavljajočih, pogostejših in obsežnejših kršitvah pravil šolskega reda. Uporabljajo se v primerih, ko učenec kljub predhodni vzgojni pomoči ne korigira svojega vedenja, noče sodelovati ali pa zaradi različnih razlogov tega ni sposoben.

Vzgojni ukrepi torej posredno pomagajo učencu spremeniti svoje vedenje. Vzgojni ukrep se oblikuje kot:

- ustna zahteva učečega učitelja,
- sklep katerega od organov šole (razrednik, učiteljski zbor, ravnatelj),
- dogovor šole in staršev o določenem skupnem ravnanju,
- obveza učenca o določenem ravnanju.

Vzgojne ukrepe zapisujemo kot:

- zaznamke dnevniku oddelka
- zapise določenih služb oz. organov,
- zapisniške sklepe učiteljske konference.

Vzgojni ukrepi, ki jih bo šola izvajala:

- ukinitve nekaterih pravic (tistih, ki so povezane s kršitvami pravil šole, s pridobljenimi statusi učencev, ugodnostmi, ki jih šola nudi učencem izven predpisanih dejavnosti in standardov ...);
- povečan nadzor nad učencem v času, ko je v šoli, a ne pri pouku;
- odstranitev učenca od pouka (kadar učenec onemogoča učenje drugih učencev ali ogroža varnost, se zanj lahko organizira učenje in delo izven učne skupine. Učitelj, ki je uporabil ta ukrep, preveri delo učenca in se z njim pogovori o vzrokih težav);
- začasen odvzem naprave ali predmeta, s katerim učenec ogroža varnost ali onemogoča izvedbo pouka, o tem se obvesti starše, ki odvzeti predmet v šoli tudi prevzamejo.

Učencu in njegovim staršem pojasnimo razloge za takšno odločitev, obliko in trajanje ukrepa in načine, s katerimi bomo preverili, ali je ukrep učinkoval.

V primerih, ko to ni mogoče (npr. odstranitev učenca od šolske ure), se razgovor opravi čim prej, ko je mogoče, praviloma še isti dan. Vzgojni ukrep je za učenca in njegove starše obvezujoč in ga morajo upoštevati.

Podrobno opisani vzgojni ukrepi bodo zapisani v pravilih šolskega reda.

VI. VZGOJNI OPOMINI – ADMINISTRATIVNE SANKCIJE

Administrativne sankcije so vzgojni ukrepi, ki jih s pravilnikom predpiše minister. Praviloma naj bi administrativen vzgojni ukrep kot zadnji sledil neučinkovitim predhodnim vzgojnimi ukrepom in delovanju šole, kot jih določa Vzgojni načrt.

Izrek vzgojnega opomina je povezan z obveznostjo izvajanja proaktivnih in preventivnih, svetovalnih, usmerjenih ter drugih vzgojnih dejavnosti in s sodelovanjem zunanjih institucij (svetovalni centri, centri za socialno delo, dispanzerji za psihohigieno itd.). V skrajnem primeru je posledica vzgojnih opominov premestitev učenca v drugi oddelk ali šolo, v nekaterih primerih tudi brez soglasja staršev. Odločitev o tem mora biti podprta s strokovnimi mnenji sodelujočih institucij.

PREŠOLANJE UČENCA NA DRUGO ŠOLO BREZ SOGLASJA STARŠEV

Šola lahko prešola učenca na drugo šolo iz vzgojnih razlogov:

- če so kršitve pravil šole takšne narave, da ogrožajo življenje ali zdravje učenca oziroma življenje ali zdravje drugih ali
- če učenec po treh vzgojnih opominih v istem šolskem letu in kljub izvajanju individualiziranega vzgojnega načrta onemogoča nemoteno izvajanje pouka ali drugih dejavnosti, ki jih organizira šola.

Če se učenca prešola brez soglasja staršev, si šola pred odločitvijo o prešolanju učenca na drugo šolo pridobi:

- mnenje centra za socialno delo,
- soglasje šole, v katero bo učenec prešolan,
- glede na okoliščine pa tudi mnenje drugih inštitucij.

VII. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE

Vzgojni načrt osnovne šole je temeljni dokument za delo. Z njegovo realizacijo bomo uresničevali cilje iz 2. člena ZoŠ.

Naloga se bodo med letom tudi dopolnjevale s sklepi strokovnih organov šole, okrožnicami in navodili Ministrstva in Zavoda za šolstvo in šport Republike Slovenije ter s sklepi ustanovitelja.

Za realizacijo vzgojnega načrta so odgovorni vsi delavci šole.

Nosilci posameznih zadolžitev:

- **SVET ŠOLE:** Sprejme **vzgojni načrt** in poročilo o samoevalvaciji šole.
- **UČITELJSKI ZBOR:** Opravlja vzgojno-izobraževalni proces, oblikuje analize in smernice za nadaljnje delo.
- **RAZREDNIKI:** So odgovorni za vzgojno in ostalo delo v svojem oddelku.
- **STARŠI:** Sodelujejo pri pripravi in oblikovanju vzgojnega načrta in soustavrjanju šolske klime.
- **RAVNATELJ:** Uresničuje, spremlja, za zagotavlja in ugotavlja kakovost s samoevalvacijo.

Koncept Vzgojnega načrta je bil obravnavan in sprejet na:

Na rednem sestanku učiteljskega zbora dne 9.2. 2009.

Na redni 2 seji sveta staršev dne 24.2. 2009.

Na redni seji sveta šole 28.5. 2009.

Predsednica TIM-a

Lilijana Hrvatinič I.r.

Ravnatelj/ica

Maja Cetin I.r.